

KP: svaigpiena iepirkuma cena atkarīga no tirgus apstākļu kopuma

Publicēts: 08.03.2016.

Jaunami

Konkurences padome (KP) pēc [svaigpiena tirgus uzraudzības](#) secina, ka zemo Latvijas svaigpiena iepirkuma cenu veicinājuši nacionāli un globāli tirgus apstākļi. Lai zemnieki – svaigpiena ražotāji – varētu saņemt augstākas svaigpiena iepirkuma cenas, KP norāda uz nepieciešamību konsolidēt saimniecības, kā arī pārstrādātājiem veicināt pieprasījumu, ražojot augstas pievienotās vērtības produktus.

KP svaigpiena tirgus uzraudzību uzsāka pēc vairākiem iesniegumiem, kuros lūgts izvērtēt 2014. un 2015. gada svaigpiena iepirkuma cenu samazinājumu. Analizējot datus, kas iegūti līdz 2015.gada pirmajam ceturksnim, KP konstatēja, ka cenu izmaiņas piena pārstrādātājiem nav notikušas vienlaicīgi, tomēr kopējās tendences ir līdzīgas. Izvērtējot norises Latvijas un eksporta tirgos, KP secina, ka tas lielā mērā ir skaidrojams ar intelīgento pielāgošanos – uzņēmumi vērtē tirgū pieejamo informāciju par konkurentu rīcību un attiecīgi seko tirgus situācijai, lai gūtu maksimālu peļņu. Uzraudzības laikā KP neguva pierādījumus, kas varētu liecināt par svaigpiena iepircēju aizliegtām vienošanām.

KP uzraudzībā secināja, ka krasais svaigpiena iepirkuma cenas samazinājums analizētajā periodā skaidrojams gan ar nozares cikliskumu, gan kā sekas negatīvajiem ekonomiskajiem procesiem tirgū pēc Krievijas noteiktā importa aizlieguma 2014. gada augustā.

Kopumā Latvijā ir raksturīgas zemas svaigpiena iepirkuma cenas, ko ilgtermiņā nosaka vairāki faktori, no kuriem būtiskākie ir svaigpiena pārprodukcija Latvijā un ārpus tās, zemnieku saimniecību sadrumstalotība, kā arī mazefektīva svaigpiena pārstrāde un eksporta tirgu trūkums.

Tirgus uzraudzībā KP secina, ka Latvijā 78% no visām piena saimniecībām ir nelielas, ar vienu līdz piecām govīm. Šīs mazās saimniecības saražo tikai 7% no kopējā pārdotā piena apjoma. Tikmēr 2,4%, kas ir saimniecības ar 50 un vairāk govīm, pārdod lielāko daļu – 57% piena. Mazajām zemnieku saimniecībām piena iepirkuma cena ir zemāka nekā lielajām, tāpēc KP aicina zemniekus kooperēties, lai stiprinātu konkurētspēju un panāktu izdevīgākus iepirkuma nosacījumus.

Svaigpiena cenas negatīvi ietekmē arī pārstrādes uzņēmumu nespēja rentabli realizēt saražoto produkciju un attiecīgi par svaigpienu maksāt vairāk. Tā, piemēram, Latvijas piena nozarē būtiska nozīme ir eksportam – 2014.gadā 24% no saražotā svaigpiena tika izvests. Tā kā piena produktu eksporta struktūrā dominē mazapstrādāti piena produkti, KP norāda uz nepieciešamību piena pārstrādātājiem vairāk specializēties nišas un augstākas pievienotās vērtības produktu ražošanā, kā arī intensīvāk apgūt jaunus eksporta tirgus.

<https://www.kp.gov.lv/lv/jaunums/kp-svaigpiena-iepirkuma-cena-atkariga-no-tirgus-apstaklu-kopuma>